

АГЕНЦИЈА
ЗА КВАЛИФИКАЦИЈЕ

СТАНДАРД КВАЛИФИКАЦИЈЕ
ГРАВЕР УМЕТНИЧКИХ
ПРЕДМЕТА

Београд, 2024.

СТАНДАРД КВАЛИФИКАЦИЈЕ

Назив квалификације	ГРАВЕР УМЕТНИЧКИХ ПРЕДМЕТА
---------------------	-----------------------------------

ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ КВАЛИФИКАЦИЈЕ

КЛАСНОКС ¹ / ISCED-F 2013	0214 Уметничко занатство
Ниво НОКС-а ²	4
Ниво ЕОК-а ³	4
Врста квалификације	Стручна
Обим квалификације	4 године
Предуслови за стицање квалификације	Ниво 1 НОКС-а – основно образовање и васпитање, основно образовање одраслих, основно балетско образовање и васпитање и основно музичко образовање и васпитање. Положен пријемни испит из цртања, сликања и вајања. ⁴
Облици учења	- Формално образовање
Врста јавне исправе	- Диплома; - Уверење о положеним испитима у оквиру савладаног програма за образовни профил.

РЕЛЕВАНТНОСТ КВАЛИФИКАЦИЈЕ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ И НАСТАВАК ОБРАЗОВАЊА

Проходност у систему квалификација	- Ниво 5 НОКС-а; - Ниво 6 НОКС-а (подниво 6.1 и 6.2); - Ниво 7 НОКС-а (подниво 7.1)
Занимање	7316.05 Гравер 7316.19 Стаклогравер
Стандард занимања ⁵	-

¹ Систем према коме се квалификације разврставају и шифрирају у НОКС-у, усклађен са Међународном стандардном класификацијом образовања ISCED 13-F.

² Национални оквир квалификација Републике Србије (НОКС)

³ Европски оквир квалификација (енг. *European Qualifications Framework*)

⁴ На основу: Правилника о упису ученика у средњу школу („Службени гласник РС“, бр. 23/2023, 34/2023 и 26/2024)

⁵ До доношења стандарда занимања, повезаност стандарда квалификације Гравер уметничких предмета са тржиштем рада заснована је на подацима о занимањима који су утврђени на основу прописа из области рада и запошљавања (према: Закон о НОКС-у, чл. 50.), као и на опису рада из иницијалног предлога стандарда квалификације у оквиру Иницијативе за развијање и усвајање стандарда квалификације Гравер уметничких предмета.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Општи опис
квалификације

Гравер уметничких предмета гравира и декорише различитим техникама гравирања уметничке и употребне предмете од стакла, дрвета, метала, камена и других материјала, на основу израђене сопствене скице уникатне гравуре или предлога наручиоца.

Обучен је да: изради скице за уникатну уметничку гравуру, применом традиционалних цртачких и сликарских техника, као и употребом специјализованог апликативног софтвера, прилагођавајући их за реализацију на одговарајућем материјалу; припреми површине различитих материјала за одговарајућу технику уникатне гравуре; гравира ручно и машински површине и облике различитих материјала (дрво, камен, стакло, метал и др.); рукује традиционалним алатима за механичко гравирање (штиклове, перкусионе алате, граверске кугле и др.) и савременом граверском оловком; гравира делове музичких инструмената, церемонијалних и сакралних предмета (круне, крстови, кадионице, звона, пехари, трофеји и др.), елементе ентеријера (прозори, лустери, шкриње, декоративни панои, намештај), луксузне предмете за домаћинство (есцајг, посуде, чаше), као и предмете малих димензија (кутије за накит, табакере, муштикле, луле, копче, дугмад, накит, сатове); декорише површине од различитих материјала комбинованим техникама (гравирање, полирање, матирање, патинирање, интарзија, емајлирање, ниелирање); заштити уметничку гравуру и изведени облик предмета; те да спроводи активности за промоцију сопствених услуга и продају производа на интернету, каталошки и у галеријама.

Вешто комуницира у различитим контекстима и делотворно на једном страном језику, активно доприноси неговању културе изражавања; продуктивно примењује математичке моделе, техничка и технолошка знања и информационо-комуникационе технологије (ИКТ) у решавању проблема; ефикасно учи, усавршава се и развија своју каријеру; активно учествује у реализацији пројеката који доприносе добробити заједнице и одрживом развоју. Активно доприноси неговању толеранције, људских права и културне традиције и баштине у оквиру организације и у различитим социјалним контекстима; одговоран је према сопственом здрављу и спреман да се укључи у активности усмерене ка очувању окружења у којем живи и ради.

Ниво општих и стручних знања, вештина, способности и ставова у оквиру стечених компетенција граверу уметничких предмета омогућава запошљавање и наставак школовања.

Компетенције	<ul style="list-style-type: none"> - Израда скица за уникатну гравуру; - Гравирање и декорисање уметничких и употребних предмета; - Планирање каријере у делатности уметничког стваралаштва; - Кључне компетенције.⁶
--------------	---

По стеченој квалификацији, лице ће бити у стању да:

Знања	<ul style="list-style-type: none"> - објасни значење карактеристичних визуелних симбола и орнамената у култури, на територији Републике Србије и у свету, као и промену њиховог значења током историје и у савременој употреби; - објасни поступке стилизовања, транспоновања, трансформације и геометризације, као и примену принципа компоновања ликовних елемената у цртежу; - опише карактеристике и изражајна својства материјала (стакла, дрвета, метала, керамике, камена и др. подлога) за гравирање; - наведе врсте, карактеристике и намену алата, уређаја и машина за уникатно гравирање, у зависности од врсте подлоге материјала за гравирање (граверски штиклови, кугле и стеге, перкусиони алати, длета за дрво и камен, граверска оловка, ручна брусилица за сечење и брушење, стона бушилица, дијамантски брусни папири и турпије, микромотори са дијамантским сврдлима и др.); - објасни поступак заштите, одржавања, чувања и оштрења алата за гравирање, у зависности од материјала на коме се изводи гравура; - објасни начин одабира материјала за примену идејног решења гравуре, као и примену технике гравирања у зависности од својстава материјала, облика и намене предмета који се гравира; - објасни начине преношења цртежа на површину за гравирање; - објасни процес припреме и поступак извођења ручне гравуре на површинама од обојених метала уз помоћ техника бакрореза, цинкореза, месингореза и среброреза; - објасни процес припреме и поступак извођења ручне гравуре на дрвеним површинама или облицима (удубљена, испупчена и рељефна гравура); - објасни технику политуре у дрвету и заштите дрвета од атмосферских утицаја;
-------	--

⁶ На основу: *Правилника о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета* („Службени гласник РС“, бр. 117/13).

Знања

- објасни процес припреме и поступак извођења ручне гравуре на површинама у челику перкусионим алатима и техником пунзлирања;
- објасни процес припреме и извођења ручне гравуре на површинама или облицима за удубљену, испупчену и рељефну гравуру у камену;
- објасни поступак припреме материјала и алата, као и процес извођења технике инкрустације убацавањем златне, сребрне, бакарне жице у челик;
- објасни поступак припреме материјала и алата, као и процес извођења технике интарзије, убацавањем племенитијег дрвета у мање племениту површину дрвета;
- објасни начин прављења полуфабриката, флаха (пљоснати челик) за технику инкрустације;
- објасни начин припреме и процес извођења ниело технике, технике емајлирања на челику;
- објасни поступке обликовања рељефа, плакета, медаља, орнамената, печата и грбова у меком материјалу;
- објасни разлике и могућности дигиталних платформи за презентовање уметничких пројеката и радова;
- наведе фазе планирања уметничке каријере.

Вештине

- развије уникатне скице за израду гравура на основу анализе прикупљеног визуелног материјала (уметничке графике, гравуре, рељефе, грбови, орнаменти, сакрални, колекционарски и декоративни предмети);
- изради скице за уникатну уметничку гравуру применом традиционалних цртачких и сликарских техника, по потреби и употребом специјализованог апликативног софтвера, прилагођавајући их за реализацију на одабраном материјалу;
- скицира идејна решења уникатне гравуре за словолик, монограме и симболе;
- припреми површине различитих материјала за одговарајућу технику уникатне гравуре;
- матира и гавира стаклене површине и облике по сопственом нацрту (есцајг, посуде, чаше, лустере и др.);
- ручно гавира, политира и воскира дрвене површине и облике (делове музичких инструмената, елементе ентеријера од дрвета, предмете малих димензија попут кутија за накит, лула и др.);

Вештине

- врши сечење равних површина дрвета, обојених метала и челика према цртежу, употребом моделарне машине и убудне тестере;
- ручно гравира камене површине и облике уметничких предмета;
- ручно гравира, воскира и лакира металне површине и облике (сатове, оловке, церемонијалне и сакралне предмете и др.);
- обради термички, патинира, полира и одржава металне површине уметничких и употребних предмета;
- изведе машинску гравуру на различитим материјалима;
- бруси и заштити изведену гравуру полирањем и воскирањем акрилним премазима;
- користи машине за претполирање и полирање обојених метала и челика, као и машине за сечење и брушење челика, камена и дрвета;
- декорише површине од различитих материјала комбинованим техникама (гравирање, полирање, матирање, патинирање, инкрустација, интарзија, емајлирање, ниелирање и сл.);
- изводи уникатне рељефе и орнаменте на обојеним металима, дрвету и камену применом технике плитког и високог рељефа;
- заштити уметничку гравуру, као и изведени облик предмета;
- формира сопствени уметнички портфолио и спроведе активности за промоцију услуга и продају производа на интернету, каталошки и у галеријама;
- обликује и постави промотивне, визуелне садржаје и своје радове на дигиталним медијима;
- идентификује релевантне прилике за излагање сопствених радова, као и могућности учешћа на наградним конкурсима и пројектима у области ликовне уметности;
- делотворно комуницира на једном страном језику, у професионалном и ванпрофесионалном контексту;
- ефикасно примењује прописане мере безбедности и здравља на раду, заштите животне средине и заштите од пожара за гравера уметничких предмета.

Способности и ставови

- самостално, одговорно и прецизно обавља послове гравера уметничких предмета у складу са стандардима квалитета, професионалним стандардима и регулативом у делатности уметничког стваралаштва;
- уважи законе који штите ауторска права приликом развијања идејних решења гравура и декорација, као и објављивања својих радова у медијима;
- истражи и вежба ради даљег усавршавања уметничких вештина, визуелног опажања, естетских критеријума и стваралачког мишљења, као и у циљу развијања иновативности;
- активно доприноси неговању и промоцији уметничке баштине свог и других народа са територије Републике Србије, неговању културне разноликости, повезивању са народима других држава, размени знања и интеркултуралном учењу;
- продуктивно примењује математичке моделе, техничка и технолошка знања и информационо-комуникационе технологије (ИКТ) у решавању проблема из струке;
- активно учествује у иницирању и реализацији уметничких пројеката који доприносе добробити заједнице и одрживом развоју;
- испољава позитиван однос према функционалности и техничкој исправности машина, уређаја и алата које користи у раду;
- самостално планира и организује сопствене активности, испољавајући предузимљивост и способност прилагођавања на промене;
- ефикасно учи, развија каријеру, иницира формално и неформално усавршавање у делатности стваралачке уметности и одабраној делатности;
- прати трендове у уметности, дизајну и технологији гравирања уметничких предмета;
- критички анализира сопствена идејна решења гравуре, те сагледава могућа унапређења у складу са конструктивном критиком;
- увиђа значај рационалне употребе енергије и природних материјала, као и прописног прикупљања, одлагања и збрињавања отпада, са становишта заштите животне средине и одрживог развоја;
- испољава позитиван однос према здрављу и заштити животне средине и одрживом развоју те је спреман да се на том пољу ангажује.

<p>Начин провере остварености исхода учења</p>	<p>Праћење развоја и напредовања ученика у достизању исхода и стандарда постигнућа, као и напредовање у развијању компетенција обавља се формативним и сумативним оцењивањем.</p> <p>Оцењивање је описно и бројчано.</p> <p>Бројчане оцене ученика су:</p> <ul style="list-style-type: none"> - одличан (5), - врло добар (4), - добар (3), - довољан (2) и - недовољан (1). <p>Оцена недовољан (1) није прелазна оцена.</p> <p>Оцењивање се остварује применом различитих метода и техника (пројектни, радни задаци и сл.).</p> <p>Сумативно се оцењује на полугодишту, крају школске године и на уметничкој матури.</p>
--	--

ОСИГУРАЊЕ КВАЛИТЕТА КВАЛИФИКАЦИЈЕ

<p>Квалификације реализатора програма</p>	<p>Одговарајуће образовање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - нивоа 7 НОКС-а (подниво 7.1, подниво 7.2), <p>а изузетно одговарајуће образовање</p> <ul style="list-style-type: none"> - нивоа 6 НОКС-а (подниво 6.1, подниво 6.2), <p>односно</p> <p>средње образовање, уколико се за одговарајуће предмете не образују наставници са одговарајућим образовањем нивоа 7 НОКС-а, у складу са Законом о основама система образовања и васпитања.</p>
<p>Организација надлежна за издавање јавне исправе</p>	<p>Средње стручне и уметничке школе</p>